

Johannes Künzig-Waltraut Werner, Volksballaden und Erzähllieder. Ein Repertorium unserer Tonaufnahmen, Volkskunde-Tonarchiv des Instituts für ostdeutsche Volkskunde, Freiburg 1975, 288 str.

Künzig je prvi njemački istraživač koji se za folklorne zapise počeo koristiti tonskim tehničkim pomagalicama: 1926. bile su to Edisonove ploče, a sve do svojih poznih godina snimao je na raznim magnetofonima. Prve snimke nestale su u ratu 1944. pa je Künzig morao obnoviti istraživanja. Nastojao je snimiti u autentičnom ambijentu kazivača; veliki val njemačkih poslijeratnih povratnika doveo mu je te iste ljude tako reći pred sam radni stol. Usmene balade i pripovjedne pjesme (to je šire poimanje one klasične balade) najuspješnije je bilježio i snimao u manjinskoj sredini.

Ova knjiga dio je složenog zadatka koji su autori uspješno obavili kako bi obilnu snimljenu građu približili čitaocima i slušateljima. Izbor balada snimljen je na četiri gramofonske ploče (longplay), a ova knjiga komentira snimke. Komentari se odnose na 85 balada i pripovjednih pjesama. Pojedine balade komentirane su u ranijim tonskim publikacijama istih autora, na što nas Künzig također upozorava. Autor prikazuje 85 balada koje je izdvojio između 460 snimaka pjesama i napominje da nije bio »lovac na balade«. Repertorij prikazuje građu na ovaj način: nakon naslova balade donosi prva dva stiha, kratak sadržaj balade, podatak o vremenu i mjestu snimanja, podatak o kazivaču, dok etnomuzikolog G. Habenicht prilaže kratku karakterizaciju melodije. Slijede podaci o varijantama (čak i onima kod istih kazivača ukoliko ih je ispitivao u više navrata), podatak o tome gdje je balada publicirana a na kraju donosi i literaturu o dotičnoj pjesmi. Uspjele fotografije pretežno su priloge W. Werner. Knjizi je pridodan i tematski registar balada.

U ovom obilju građe moguće je pronaći i balade s našeg terena (Slavonija, Banat), koje je Künzig snimio

među pripadnicima bivše njemačke manjine. Šteta je što njemački topnim otežavaju geografsko snalaženje a ujedno podsjećaju na nekadašnje aspiracije prema tim krajevima.

Ovo tonsko izdanje, da podsjetim, nije prvenac svoje vrste, već je to šesto izdanje usmene poezije i proze spomenutih autora iz Instituta za istočnonjemačku etnografiju u Freiburgu.

Ovako dobro opremljena tonska izdanja mogla bi svojim načinom publiciranja poslužiti kao svojevrsan uzor.

Nives RITIG-BELJAK

Čakavska rič, Urednik Radovan Vidović, Čakavski sabor — Katedra za književnost i kulturu, god. VII, br. 1, Split 1977, 157 str.

Časopis sadrži dvije rasprave. Petar Šimunović objavljuje studiju »Čakavština srednjodalmatinskih otoka« (str. 5—62, uz geografsku kartu rasprostranja pojedinih govora čakavskog dijalekta). Lovro Županović piše **O tonalnim osnovama tzv. dalmatinskog narodnog melosa** (65—78, uz notne primjere). Pod zajedničkim naslovom **Građa** nalazimo dva priloga. Ivan Ostojić objavljuje petnaest čakavskih sastavaka iz splitskog zbornika čakavskih molitava i zaklinjanja iz druge trećine XVII. stoljeća uz popratni komentar i potrebna objašnjenja (81—113). U drugom prilogu **Iz Lovranske zbirke pučko-leutaške lirike** Hrvoje Morović donosi izbor tekstova pjesama iz te zbirke uz osvrt na samu zbirku (115—151). Časopis završava urednikovim nekrologom antropogeografu Andri Jutroniću (155—156). Uz izneseni sadržaj časopisa posebno ćemo se osvrnuti na radove L. Županovića i H. Morovića.

Na početku svog rada Županović s pravom utvrđuje da još nemamo studije koja bi cjelovito obradila problematiku tonalnih osnova dalmatinske